

DIRVA

Nr. 56

Gegužės-May 13, 1960

Cleveland, Ohio

EISENHOWERIS: "AMERIKA NENORI ANTROJO PEARL HARBOURO!"

**Kyla abėjonės, ar Eisenhoweris lankys Sovietiją.-
Vis dar su viltim į viršūnių konferencijų.**

Paskutiniai Chruščiovo pareiškimai Washingtono slauksniuose sukėlė rimtų abėjonų, ar prez. Eisenhoweris lankys Sovietiją ateinančių mėnesių. Manoma, kad galutinis sprendimas bus padarytas tik po prez. Eisenhowerio susitikimo su Chruščiovu ateinančią savaitę prasidedančioje viršūnių konferencijoje.

Baltieji Rūmai susilaikė nuo bet kurių komentarų apie Chruščiovo pastabą, kad Sovietijos gyventojai nelaukia tų, kurie siunčia "lėktuvus šnipus" į sovietinę teritoriją. Neatsakydamas į klausimą, ar būtų naudingiau, jei prez. Eisenhoweris savo vizitą atidėtų, Chruščiovas pareiškė, kad "nuomonėmis su prezidentu apsisiekti galime Paryžiuje". (Šie pareiškimai gali būti kiek netiksliai atspasakoti, nes sovietinė cenzūra Maskvoje praleido nevisus Vakarų laikraštinių pranešimus).

"Turime apsisaugotis nuo netikėto užpuolimo"

Washingtono prez. Eisenhoweris spaudos atstovams pareiškė, kad Sovietijos pajėgumas slapta pasiruošti netikėtam masiniam užpuolimui verčia JAV leisti "neskoningus, bet gyvybinius" šnipinėjimo veiksmus. "Niekas nenori antrojo Pearl Harbouro", pastebėjo prezidentas. "Tai reiškia, kad mes turime žinoti apie karines pajėgas ir pasiruošti visame pasaulyje, ypač ten, iš kur gali kilti netikėtas masinis užpuolimas".

Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad ateinančią savaitę prasidedančioje viršūnių konferencijoje jis numato iš naujo iškelti "atvirų padangių" pasiūlymą, kuris buvo iškeltas Ženevos viršūnių konferencijoje 1955 metais, ir kurį sovietai atmetė.

Jis turįs "kai kurių vilčių", kad viršūnių konferencijoje bus pasiekta pažangos svarbiuose klausimuose, kaip nusiginklavimo, Vokietijos ir Berlyno, klausimuose. Jis netikįs, kad vieno neginkluoto JAV lėktuvo numušimas nukreiptų dėmesį nuo "tikrųjų problemų".

Netiki chruščiovine versija

Prez. Eisenhoweris pareiškė, kad į sovietų rankas patekęs nekarinis ir neginkluotas JAV lėktuvas greičiausiai nebuvęs numuštas dideliame aukštyje, kaip Chruščiovas skelbia. Jo pareiškime esanti visa eilė prasilenkimų su techniniais faktais, tačiau jų tuo tarpu prezidentas nenorįs skelbti. Be to, sovietų paskelbtą nuotrauką iš tikrųjų rodanti ne U-2 lėktuvo likučius.

Lėktuvo konstruktorius C. L. Johnson paskelbė, kad vėliau paskelbtosios sovietų

nuotraukos turinčios daugiau panašumo į tai, kas galėtų būti U-2 likučiai. "Bet tai neabejotinai ne tas pats laivas, kuris buvo parodytas pirmosiose nuotraukose", pabrėžia jis.

Sovietai demonstruoja "įrodymus"

Tuo tarpu Maskvoje, Gorkio parke, sovietai suruošė parodą, kurioje išdėstytos tariamai numušto U-2 lėktuvo dalys. Daug jų trūko, kai kurios, ypač lėktuvo uodegos kompleksas, nuostabiai gerai išlikusios. Aplinkui buvo išstatyta įvairios amerikinės aparatūros. Kai kuriose dalyse buvo pastebėtos skylės, tačiau jos atrodė, lyg būtų šrapnelių pramuštos.

Parodą netikėtai aplankė pats Chruščiovas ir pareiškė aukščiausiai minėtas pastabas apie prez. Eisenhowerio vizitą, bet laikraštininkams nebuvo leista įsitiisai perduoti savo redakcijoms. Parodoje taip pat lankėsi du JAV ambasados pareigūnai, tačiau jie susilaikė nuo komentarų.

Neleidžia susitikti su pilotu

Kremlius Jungtinėms Valstybėms iškėlė oficialią notą dėl incidento. Joje nėra pasakyta nieko daugiau, ką yra savo kalbose paskelbęs Chruščiovas, tik sakoma, kad lėktuvo pilotas F. G. Powers bus teisiamas sovietinių teismų.

Tuo pat metu JAV ambasada Maskvoje sovietų užs. reik. ministeriui Gromyko iškėlė notą, kurioje reikalaujama eisti pasikalbėti lėktuvo pilotu. Į notą sovietai ligi šiol neatsakė.

Britų kairieji triukšmauja

Britanijos vyriausybė atsisakė diskutuoti opozicijos užklausimus, ar ir britų kariniai lėktuvai atlikinėja panašias orinės žvalgybos misijas virš Sovietijos. Tas atsisakymas buvo užklaustų priimtas, kaip vyriausybės prisipažinimas, kad tai daroma, ir kairysis darbių sparnas sukėlė didelį triukšmą, kaltindamas vyriausybę, kad toji "laužanti tarp tautinius įstatymus" nelegaliais skridimais.

Britų spauda buvo paskelbusi, kad ir karališkosios aviacijos lėktuvai "reguliariai fotografuoja teritorijas už geležinės uždangos" jau eilę metų. Taip pat ir rusų lėktuvai buvę ne kartą pastebėti virš Anglijos, Kanados ir JAV, ypač virš vakarinių pakrančių ir Aliaskos.

GRASINA ATOMINE BOMBA

Chruščiovas pagrasino Jungtinėms Valstybėms, kad "į tolimesnę agresiją Sovietija atsakysianti "atominėmis bombomis per pirmąsias kelias minutes".

Šis jo pareiškimas buvo padarytas per tariamai numušto amerikinio žvalgybos lėktuvo likučių parodos atidarymą, tačiau sovietinė cenzūra jį praleido tik kitą dieną.

Tolesniuose išvedžiojimuose Chruščiovas puolė valst. sekr. Herterį, kad jo pareiškimas, kuriame sakoma, jog žvalgybinės misijos bus tęsiamos, reiškias "grėsmę taikai".

Vėliau Chruščiovas pasakė, kad U-2 lėktuvo įskridimą jis nelaikys tikru karo veiksmu, bet tai buvusi "bandomoji akcija", kuriai rusai tuojau užkirtė kelią. "Mes turime raminaujantiems tokiems banditams!" pareiškė Sovietijos diktatorius.

ŠVEICARAI SUGAVO 2 SOVIETŲ ŠNIPUS

Didžiausiam Šveicarijos mieste Zueriche policija sulaukė du sovietų "žemesnio laipsnio" diplomatus, kurie iš savo tarpininko už atlyginimą buvo beperimą Šveicarijos karinio radaro planus, žinias apie šveicarų armiją ir raketų iššovimo įrengimus Vakarų Vokietijoje.

Sovietų ambasados pareigūnams įsakytą išvykti iš Šveicarijos, ir jie tai dar tą pačią naktį padarė. Niekas neminima apie tarpininko tautybę.

Vakarų Berlyno policija areštavo 4 asmenis, kurie yra įtariami esą Rytų Vokietijos šnipai. Suimtųjų tarpe yra vienas buvęs Vak. Vokietijos armijos karys, kuris pabėgo į sovietinę zoną 1957 metais.

Milda Jokubaitytė, 11 metų amžiaus, lankanti Clevelande Frazier Sisters baletu studiją, gegužės 14 d. dalyvaus Dirvos rengiamose jaunųjų menininkų varžybose.

PASAULINIŲ REKORDŲ MIESTAS

Naujoji Brazilijos sostinė skaičiais.- Tautų alejoje pradedama pasiuntinybių statyba, o Lietuvos...

Petras Babickas

Brazilija, statydama savo naująją sostinę Brasilią, pasiekė keletą pasaulinių rekordų: ilgiausias kelias trumpiausiu laiku (Belem-Brasilia), didžiausias architektūrinis užsimojimas, moderniausias pasaulio miestas ir--paradoksiškas rekordas: darbo apsimokėjimas. Sostinę statant, išleista keliolika milijonų krūzeirų, už išparduotus sklypus bus surinkta keliasdešimt milijonų.

Naujos sostinės vardas, pasiūlytas jau daugiau kaip prieš šimtą metų, mūsų kalba skamba veik vienodai, kaip ir valstybės. Tuo tarpu portugalų ar anglų kalbomis valstybė Brasil, sostinė-Brasilia--jau duodasi lengviau atskirti. (Reikia skaityti Brazil ir Brazilija: brazilai raukosi, jei jų valstybė ir sostinė rašoma su Z).

Oficialus valstybės vardas yra Jungtinės Brazilijos Valstybės, kurias sudaro 21 atskira valstybė ir 5 teritorijos. Visų valst. plotas -- 8,513,844 kvadr.-kilometrai. Gyventojų dabar yra per 62,000,000, iš kurių 37,500,000 yra baltieji, 6,350,000 juodieji, o likusieji mišrūs, jų tarpe apie 200,000 grynų indėnų (čia yra būtina pabrėžti, kad

Brazilijoje nėra jokios rasinės neapykantos). Gyventojai yra labai nereguliariai pasiskirstę šiame milžiniškame krašte--veik visi gyvena 1000 km. juostoje prie Atlanto vandenyno, kurio kranto Brazilijos valdžioje yra daugiau, kaip 7,000 kilometrų. Dėl tokio nelygaus gyventojų pasiskirstymo labai kenčia krašto ekonominiai reikalai.

Visi pažangesni Brazilijos valstybės vyrai seniai galvojo ir buvo nusprendę perkelti sostinę į krašto vidurį, tačiau niekas nedrįso imtis to darbo, kuris, daugumos nuomone, nebuvo įmanoma brazilams įvykdyti. Tačiau kai paskutiniuose rinkimuose buvo išrinktas prezidentas Juscelino Kubitschek, iš čekų emigrantų kilęs, įvykdė sostinės perkėlimą, savo priešrinkiminį propagandą pažadėjęs.

Dar prieš 10 metų Juscelino buvo Brazilijoje mažai žinomas. Tiesa, jau kaip Minas Gerais (sk. Minas Žerai, atsielt--Bendros Kasyklos) valstybės gubernatorius, jis daug prisidėjo prie tos valstybės sostinės Balso-Horizonte pažangos, pataręs į tą valst. daug fabrių iš užsienio ir pastatęs Pamulha--moderniškos architektūros poilsio parką su dirbtiniu ežeru revoliucinio stiliaus bažnytele, dėl kurios vidaus dekoracijų, Portinari vykdytų, dvasinę vyriausybę bažnyčią pašventino tik prieš porą metų...

Kadangi dabar naujos sostinės vardas jau visam pasauliui žinomas, ir Brasilia jau yra turizmo objektas, tai čia pat iš karto paskelbtina, kad naujoji sostinė nebėr gyvačių ir tigrų nešiavaisto jos gatvėmis, kaip kažkur buvo paskelbta. Toje vietoje, kur prieš kelerius metus buvo visiškai dykuma, kur sostinės statytojai pirmomis dienomis ne tik cementą, žvyrių, plytas, bet ir vandenį turėjo gabenti lėktuvais, šandie, dėka nepaprasto entuziazmo, pasiaukojimo ir užsispyrimo, stovį didžiulis miestas, specialiai skirtas sostinei, krašto atečiai, moderniausiai išplanuotas, rekordiniu, netikėtinu greitumu įvykdytas.

Pabrėžtina: Brasilia tai nėra rūmų rinkinys, Brasilia buvo planuota 500,000 gyventojų, kaip ad-

ministracijos centras, ir tieka gyventojų buvo numatyta ir įvykdyta gyvenimas su visais civilizacijos ir kultūros patogumais. Jau numatyta įkurti ir Universitetą.

Vien tik išvardijimas pastatytų rūmų skaitytą gali įtikinti, kiek daug yra per trejetą metų padaryta: prezidentūra, prie jos ūkio pastatai ir koplyčia, Palace Hotel viešbutis, aeroportas, vyriausybės rūmai, vyriausias tribunolas, tautinio kongreso rūmai, vienuolika rūmų įvairioms ministerijoms, didžiulis aeroporto angaras, vaikų ligoninė, kareivinės, vandens stotis, Don Bosco gimnazija, zoologijos sodas rūmai, vyr. pašto rūmai, vienuolika ligoninių, centrinė ligoninė, daugybė pradžios mokyklų (po vieną kas 15,000 gyvent.), įvairių institutų dangoraižiai (po 22 aukštus), kur įrengti tarnautojų butai ir tt, k.a. parduotuvės, prekyvietės, kinoteatral...

Ten, kur prieš ketvirtą metų negalima buvo kojos įkelti, atseit, tik lėktuvu pasiekiamos vietos, šandie yra sujungtos su Brasilia plačiais keliais taip pat prezidento Juscelino energijos dėka: Cristalina, Belo-Horizonte bei Belem-Brasilia. Pastarasis kelias jungia Belem, esantį prie Amazonės intako, su Brasilia ir yra daugiau kaip 2,000 kilometrų ilgio.

Didžiuliai žemės lyginimo darbai atlikti sostinės teritorijoje: asfaltuotos gatvės, tiltai, viadukai, požeminiai pravažiavimai, kanalizacija, vandentiekis ir didžiulis dirbtinis ežeras, viso 24 kilometrų ilgio, dviem sparnais apjuosias naują sostinę... Tai taip šandie atrodė Brasilia.

Čia buvo paminėti pastatai ir darbai, atlikti pagal valdžios planą, o kur dar privati iniciatyva? Kol 50,000 darbininkų dieną naktį statė sostinę, jie turėjo prieš tai statyti namus sau gyventi. Taip susikūrė aplink sostinę, jie turėjo prieš tai sau sostinę pora miestelių, labai primenančių Amerikos Vakarų miestelius prieš 100 metų, kuriuos šandie mes matome filmose.

Kaip ten, taip ir čia didingumas maišėsi su menkysta, entuziazmas ir pasiaukojimas su spekuliacija... Tik čia, pas mus, buvo daugiau ramumo, (Kun, Rokas pa-

(Nukelta į 6 psl.)

DEŠINEJE: Vaizdas iš "Grandinėlės" pasirodymo Detrote. Vidury, tarp šokėjų, grupės vadovas L. Sagys.

J. Carlos nuotrauka

Hitleris buvo užsipykęs, paliaubas su Prancūzija pasirašyti tame pat vagone, kuriame 1918 metais Vokietija kapituliavo. Nuotraukoje Hitleris, lydimas Goeringo ir kitų aukštųjų kariškių, Compiègne, Prancūzijoje, birželio 22 d. priima vokiečių kariuomenės dalinio parą. Gilumoje matyti istoriškas vagonas.

II Pasaulinio karo klaidos (3)

GUDERIAN "ŽAIBO KARO" TĖVAS

Vokiečių šarvučiai būtų buvę sulaikyti prie Meuse, jei prancūzai nebūtų didžiumą savo jėgų neprotingai sukonzentravę Belgijoje, tuo būdu atidengdami savo sparną, arba būtų pasiskubinę į šį frontą atsistoti savo rezervus. Bet prancūzų štabas, kuris manė Ardenus esant nepereinamus tankams, buvo įsitikinęs, kad ofensyva prie Meuse pareikalaus mažiausiai savaite pasiruošimų, kaip tai buvo 1918 metais... ir to laiko pilnai pakaks atgabendami rezervams.

negu kas kitas, sako Lindell Hart, dabar nagrinėdamas kaip šis fatališkas vokiečių tankų prasiiveržimas galėjo būti suvaldytas. Gen. Guderian, kuris vadovavo šarvuotoms dalims, sakosi buvęs mano "mokinys" ir "auklėtinis".

Išdirbęs dar 1920 metais šią naują ofensyvos techniką, aš lengvai galėjau surasti ir jai atsikirtimą dar prieš 1940 m., bet buvo sunku įtikinti generolus, kurie dar išdirbinėjo planus pagal 1918 m. strategiją. 1942

nepagrįstas jo protestas anglų nutarimui kovoti, traukiantis į Dunkerke.

Po karo kilo didelis ginčas dėl gen. Alanbrooke suvėlintos akcijos, kuri išgelbėjusi anglų armiją. Tikrumoje anglų armiją išgelbėjo von Rundstedto laikinis tankų sustabdymas prie kanalų į pietus nuo Dunkerke, vien tik dėl tankų kontratakos prie Arras, ir belgų armijos pastangos dar tris dienas atlaikant vokiečių frontą.

Jei Belgijos karalius Leopoldas būtų apleidęs Belgiją gegužės 25 dieną, kaip jo ministrai ir Churchillis darė spaudimą, belgų armija būtų tuoj pat padėjusi ginklus, ir anglams būtų buvę mažai vilties išbėgti iš apsupimo. Tad galima drąsiai sakyti, kad anglų armiją išgelbėjo karalius Leopoldas, kuris Anglijoje ir Prancūzijoje vėliau buvo neteisingai viešosios opinijos pasmerktas.

Anglija buvo likusi Vokietijai vieninteliu aktyviu priešu. Bet jos padėtis buvo ypatingai pavojinga. Ji buvo beveik be apsaugos nuo priešo, kuris turėjo užėmęs 3,000 km. krantą. Didžioji anglų armijos dalis buvo išgelbėta nuo sunaikinimo, bet prarado labai daug ginklų. Jei vokiečiai būtų sekantį mėnesį išlipę Anglijoje, tuoj po Prancūzijos užėmimo, anglams būtų buvę mažai vilties priešintis.

Pajūrio gynyba buvo silpna. Visas laivynas buvo laikomas šiaurėje dėl nuolatinių vokiečių aviacijos puolimų.

Laimei buvo kitas išsigelbėjimo faktorius. Hitleris ir jo štabas nebuvo padarę jokio pasiruošimo Anglijos invazijai. Jie net nebuvo išdirbę operacinių planų, kurie būtų logiška Prancūzijos sutriuškinimo tąsa. Hitleris leido mėnesius tikėdamasis, kad Anglija pasiprašys taikos.

Hitlerio privatinį pasikalbėjimą užrašai rodo, kad jis atmetinėjo idėją sunaikinti Angliją ir jos imperiją, nes manė, kad ji reikalinga pasaulio stabilizacijai, ir tikėtojosi anglus padaryti savo partneriais.

Užpakaly visa to buvo kita idėja. Jis svajojo apie Rytus. Ir šitas faktorius yra lemtingas Anglijos išsigelbėjime.

Jei Hitleris būtų sukonzentravęs savo jėgas Anglijai sunaikinti, ji būtų buvusi pasmerкта žūti. Nežinrnt, kad jis praleido progą joni išlipti, jis būtų galėjęs realizuoti planą su savo aviacija ir povandeniniais laivais, pasmerkdams ją uždusti.

Bet Hitleris manė, kad jis negalės visas savo jėgas skirti Vakarų frontui, kai sovietų armija grasina rytų sienoms. Vienintelis būdas užsitikrinti savo užnugarį, tai pulti rusus ir juos nugalėti. Jis manė, kad Anglija greičiau paprašys taikos, kai jai dings paskutinioji viltis rusų intervencijoje.

Pirmieji planai karui prieš Rusiją buvo išdirbti 1940 liepos mėnesį, bet tik 1941 metų pradžioje Hitleris priėmė nutarimą. Ka-

Taip buvo išdavinėjama Amerika...

STALINAS RODO SAVO APETITĄ

1945 liepos 17, prieš penktą valandą vakaro, Potsdamo konferencijos dalyviai susirenka didžiojoje Cecilienhofo rūmų salėje.

Sovietiją atstovauja generalissimas Stalinas, lydimas Molotovo, Višinskio, Gromyko ir vertėjo Pavlovo.

Churchillio vadovaujamoje britų delegacijoje yra darbiečių partijos lyderis, premjero pavaduotojas Attlee, toliau užsienių reikalų ministris Edenas su trim pavaduotojais ir vertėjas majoras Birse.

JAV prezidentą Trumaną lydi Byrnes, admiralas Leahy, buvęs JAV pasiuntinys Maskvoje Davies, šeši ekspertai ir vertėjas Bohlen.

Didysis laikrodis salėje rodo dešimt po penkių, kai Stalinas atsistoja ir, kaip šeimininkas, paskelbia konferencijos atidarymą. Pirmininku jis pasiūlo prezidentą Harry S. Trumaną. Ir Churchillis pritaria tam pasiūlymui. JAV prezidentas, kurio savimeilę tas pasiūlymas maloniai pakuteno, trumpa kalba padėkoja už garbingas pareigas.

Dar prieš prasidedant deryboms, Stalinas svečius pakviečia į vaišes, kurios tą patį vakarą ruošiamos rūmų salėje.

Po to atsistoja Trumanas ir patiekia eilę pasiūlymų abiem delegacijų vadams. Pirmasis liečia užsienių reikalų ministerių tarybos sudarymą, antrasis — sąjungininkų režimo nugalėtojoje Vokietijoje klausimą, o trečiuoju pasiūlyma panagrinėti Balkanų valstybių Rumunijos ir Bulgarijos problema.

Jam pabaigus, atsistoja Stalinas. Visų akys nukreiptos į jį, visi įtemptai laukia, ką jis pasiūlys.

--Mano delegacija nori, --šaukia Stalinas vertėjams Birse ir Bohlen kitoje apvalaus stalo pusėje, -- diskutuoti sekančius punktus:

--pirma--vokiečių karo ir prekybos laivynų pasidalinimą; --antra--reparacijas;

--trečia--patikėtinio teises Rusijai pagal remiantis Jungtinių Tautų Charta.

--Čia norėčiau papildomai paaiškinti, kad Sovietų Sąjunga nori savo globon paimti keletą teritorijų, kurias prieš karą valdė nugalėtosios valstybės. Mes pir-

paskelbia naujus reikalavimus:

--ketvirta--mano delegacija nori kalbėti apie santykius su ašies bendrininkais;

--penkta -- apie Ispanijos fašistinio diktatoriaus Franco režimą.

--Tas režimas Ispanijoje at-

Churchillis, Trumanas ir Stalinas Potsdamo konferencijoje.

moje eilėje galvojame apie buvusias italų kolonijas...

Užtrunka beveik minutę, kol vertėjai tą sakinį išverčia angliškai. Nustebimas, savaime aišku, didelis. Sovietija Afrikoje? Churchillius iš karto aišku, ką tai reiškia. Gavę tas teises, rusai ne tik įsitvirtinti Viduržemio jūros zonoje, bet ir sukelti revoliuciją visame Afrikos kontinente.

Tačiau jam dar nespėjus pareikšti savo nuomonės, Stalinas

sirado ne savaime, bet ispanų tautai primestas Vokietijos ir Italijos kruvinų pilietinių karų. Mes negalime išnaikinti fašizmo, tuo pat metu palikdami egzistuoti jo kreatorius. Šio režimo egzistavimas kelia nuolatinių pavojų Jungtinėms Tautoms. Todėl labai gerai padarytume, sukurdami ispanų tautai tokią būklę, kuri jai leistų pasirinkti sau patinkamą režimą...

Winstonas Churchillis prisimerkęs papsi cigara, tartum visai nereaguodamas į Stalino projektus, tačiau jo protas tuoj pat suvokia grėsmę. Kaip senas litras už mylių pajunta pavojų, taip ir britų premjerui aišku, ko siekia Stalinas: įltsti Ispanijon, prasiskverbt iki Gibraltaro.

Štai kodėl jis šį rytą Trumanui pasakojo, kad Hitleris esąs Ispanijoje. Ta istorijėlė buvo įžanga į tai, ką jis vakare ruošėsi paskelbti.

Bet Stalinas kalba toliau: --Mes norėtume kalbėti ir apie Tanagerą, Siriją, Libaną. Pagaliau ir Lenkijos klausimas. Visiškai preciziškai išsireiškiant, mes norime kalbėti apie vakarienių Lenkijos sienų nustatymą ir lenkų egzistavimą vyriausybės Londone paleidimą. Dviejų Lenkijos vyriausybių negali būti, o Varšuvoje viena jau eina pareigas. Be to, londoniškai lenkų egzilai bendradarbiavo su vokiečiais...

Tai negirdėtas šmeižtas, kiekvienas salėje esąs tai puikiai žino. Londono lenkų egzistavimas vyriausybės reikalavimas, kad Katyno masiniai kapai būtų iš-tirti tarptautinės Raudonojo Kryžiaus komisijos, nebuvo joks bendradarbiavimas su Hitleriu.

Salėje įšviešpatauja nemaloni nuotaika, nes tiek Londone, tiek Washingtono dabar jau puikiai žinoma, kad lenkų karininkus išžudė ne vokiečiai, bet Stalino NKVD...

Stalinas šiandien numetė nuo veido šypsenos kaukę ir pasirodė kietas derybų dalyvis, kuris yra pasiruošęs ir kumščiu trenkti į stalą.

Po to sekančiose diskusijose Churchillis pasipriešina, kad Rusijai būtų duota dalis vokiečių karo laivyno. Savo išvedžiojimus baigia žodžiais:

--Mano nuomone, tie laivai turėtų būti paskandinti, nes karo apratūra yra baisus įrankis. Bet, jei generalissimas užsišpirs, mes vokiečių laivyną pasidalinsime.

Stalino veide atsispindi atvira pašaipa. Visu kūnu palinkęs virš stalo, jis atsako:

--Gera! Pasidalinsime. Ministras Churchillis, jei nori, žinoma, savo dalį gali paskandinti.

(Bus daugiau)

Hitleris su Ribbentropu manė, kad Vokietijai nugalėjus Rusiją, Angliją bus priversta prašyti taikos...

Vokiečių tankai pasiekė Meuse upę gegužės 13 ir po pietų tą pačią dieną jau perėjo. "Tankų karo" ritmas suardė visą pasenusią prancūzų strategiją. "Žaibinio karo" pasisekimas galimas buvo todėl, kad sąjungininkų vadovybė nesusiprato naujos technikos ir dėlto negalėjo į ją atsakyti.

Vokiečių tankų išsigelbėjimą būtų galima sulaikyti dar prieš Meuse, jei upę būtų buvusi ginama minų laukais. Nesant minų, reikėjo keltis, vedančius į upę, užversti nukirstais medžiais. Prarastas laikas, nuvalant kelius, būtų buvęs fatališkas vokiečių laimėjimui.

Vienas prancūzas karininkas, kuris vadovavo vienam sektoriui prie Meuse, prašė vyriausiojo štabo leidimo užblokuoti kelius, bet jam buvo atsakyta, jog jie turi būti palikti atviri, kad prancūzų kavalerija galėtų žygiuoti pirmyn. Ši kavalerija tiesa žygiavo į Ardenus, bet ji greitai iš ten pabėgo, vokiečių tankams lipant ant kulnų.

Aš galbūt esu geresnė padėty,

metais visos armijos išmoko pasipriešinti žaibiniam karui, bet būtų daug dalykų išgelbėta, jei jie tai būtų išmokę dar prieš karą.

Savo atsiminimuose prancūzų gen. Gamelin bando įrodyti, kad jis suprato "žaibinį karą", ir kad jis kovojo štabe, siekdamas paruošti prancūzų armiją naujai karo formai. Bet jo tvirtinimų ir instrukcijų analizė rodo, kad jei jis ir suprato principą, akcijos ritmas jo liko nesuprastas. Jis suvertė kaltę generolui Georges ir vietiniams komendantams už katastrofiškas klaidas, kurios buvo padarytos kariuomenės išdėstyme ir mūšio vadovavime. Kritika pateisinama, bet parodo, kad jis nepajėgė vadovauti visam mūšiui, ir jo apskaičiavimams trūko realizmo.

Argumentai, kuriuos patiekia prancūzų gen. Weygand savęs pateisinimui, labiau teisingi, nes gen. Gamelin palikta padėtis jau buvo beviltiška. Tačiau, atrodo, jis turėjo per daug iliuzijų, tai padėčiai atstatyti. Jo įsakymams trūko realizmo, o taip pat buvo

ras prieš rusus buvo pradėtas birželio 22, tai yra dieną anksčiau, negu Napoleonas įžygiavo į Rusiją. Vokiečių tankai greitai išblaškė sovietų armiją, kuri buvo pasieny, ir per vieną mėnesį įsiveržė į Rusijos gilumą apie 700 km. nueidamas tris ketvirčius kelio, kuris skyrė jį nuo Maskvos. Deja, šio miesto jis niekad nepasiekė.

Jo jūrinis patarėjas adm. Rader stengėsi pasiūlyti kitą strategiją: susilpninti netiesioginiai Anglija, užimant svarbesnius postus Viduržemio jūroje. Bet Hitleris buvo užsidegęs karu prieš Rusiją ir nieko nenorėjo girdėti apie kitus projektus, nors jie žadėjo geresnę pergalę.

Kitame numery: Vienos klaidos kaina...

KERELIS BROS.
CONSTRUCTION CO.
STATOME ĮVAIRIUS REZIDENCINIUS, MEDICINOS IR PREKYBOS TIKSLAMS SKIRTUS PASTATUS.
ARCHITEKTAS ATLIEKA PLANAVIMĄ PAGAL JŲSŲ PAGEIDAVIMĄ.
REpublic 7-8949
6350 S. ALBANY AVE.
CHICAGO, ILL.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,
lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

20 metų tos srities

praktika

Vokiečių radijų taisymas

TELEFUNKEN
Authorized Factory Service

TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS

SCHWAB RADIO & T. V.

Sales and Service

11615 DETROIT AVENUE
CLEVELAND 2, OHIO

Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių

LAKEWOOD 1-4669

IŠ KAIRĖS IR DEŠINĖS

Skyrius pasirodo periodiškai, susirinkus pakankamam tulžies kiekiui

Redaguoja: TEISYBĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJA

UŽ GRĮŽIMĄ Į TĖVYNĘ

Grįžti, ar negrįžti? Žinoma, kad grįžti! Jeigu mes esame dar pakankamai paklusnūs savo vadovaujančiai valdžiai, tai reikia grįžti net labai greitai, geriausia sprausminiu lėktuvu, kad koks nors kitas čionykštės veiklos konkurentas basas neužbėgtų už akių.

Turėdami galvoj dabartinės mūsų laisvės kovos įtampą, mes ragintume ne tik grįžti, bet dar sugrįžus ir po kurio laiko dar kartą grįžti. Taigi imkime pavyzdį iš ano drąsaus vadovaujančio veiksnio pavyzdžio, kuris šiomis dienomis ne tik sugrįžo į tėvynę, bet grįžęs nufotografavo net patį Gedimino kalną ir, taip išvaduotą iš okupantų, parsivežė į Ameriką. Betgi tai dar ne viskas. Grįždamas mūsų, jis pranešė ir neįkainojamos vertės žinių apie kenčiančią tėvynę. Dabar mes jau iš pirmo šaltinio žiname, kad Lietuvoje lietuviai tarp savęs kalbasi lietuviškai, kad rusų visai nėra, kad balandžio mėnesį kai kur dar buvo sniego ir Žoržo viešbuty po vonia yra dulkių.

Ir ką jūs dabar pasakysit? Ypač, kad visas toks didvyriškas žygis, paprastai, kainuoja tik apie 2000 dolerių, taigi beveik tiek pat mažai, kiek prof. Vaclovo Biržiškos "Aleksandryno" išspaudimas, arba 250 tomų Lietuvių Enciklopedijos.

Šio įvykio sužadinti, mes tvirtai tikime, kad tokių narsių tėvynės vaduotojų ateity atsiras vis daugiau ir, savo džiaugsmui, iš jų sužinosime, kad Sibire sniegas yra šiltas, enkavėdistų kulkos minkštos, o kalėjimai, skirti tremtinių atgaliai, daug patogesni ir puošnesni, negu Baltieji Rūmai.

Tokios apčiuopiamos naudos akivaizdžiai, mes ypač patartume grįžti namo visiems tiems, kurie šioj Atlanto pusėj tėvynės sargyboj jau yra savo normą atkalbėję, atgėrę, atmiegoję ir, apskritai, atpelnę, nes naujų nuopelnų bus galima įsigyti jau tik naujam fronte.

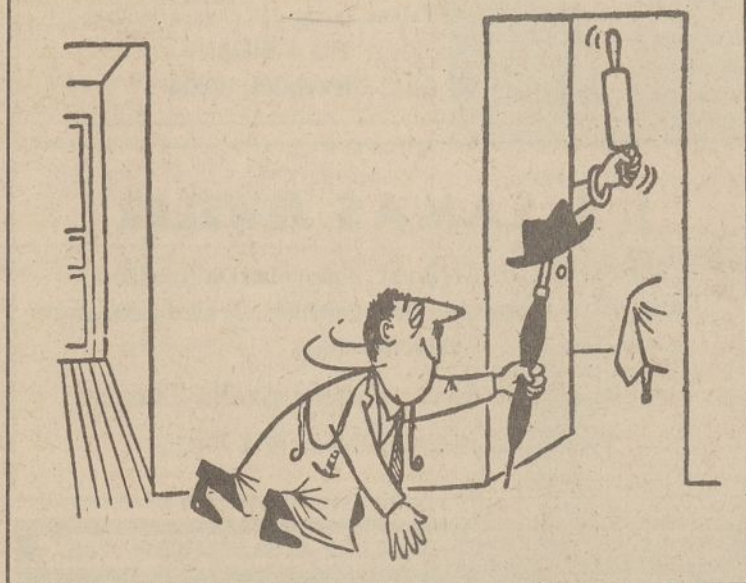
Mes nuoširdžiai patartume grįžti namo ir kaitkuriems kovingiesiems žurnalistų tėvūnams, nes tik tarybinių tardytojų archyvuose dar galima rasti naujos medžiagos naujiems asmeniškiesiems priešams nusmogti.

Be to, mes galime iškilmingai garantuoti, kad visi tie kūrėjai, kuriems imperialistinėj aplinkoj vis dar nesiseka rašyti dramos, romanai ar poezija, namie stovės tikrai pirminėse gretose ir bus išaukštinti.

Ragindami grįžti į tėvynę, mes tvirtai tikime nesugriaujama liaudies išmintimi, kuri tvirtina, kad--glostomas šunelis ima vyzginti uodega ir laižyti savo pono lazda!

Jurgis Varnalėša

MODERNUSIS ŠARŪNAS

ĮŽYMUS VEIKĖJAS ŽMONAI: Brangioji raganėlė! Na, tik užduokl. Na, tik pabandykl. Aš ligi šiol sveikas ir gyvas išgyvenau dviejų didžiųjų karų pavojus, dvi okupacijas, keturis Vliko perversmus ir dvyliką savo partijos skilimų, tai ir tu manęs nenugalėsi!

MANO JUBILIEJUS

Nikodemus Skaidriūnas

Benė garsus vokiečių filosofas Johann Gotlieb Fichte kadaise jau yra pasakęs, kad didžiausias žmogaus atpildas už ilgo amžiaus kentėjimus yra ta viena valanda, kai jis patsai savimi gali nuoširdžiai pasidžiaugti. Taigi atleiskite, jeigu ir aš šiandien viešai džiaugiuosi, nes tokia valanda ir man jau atėjo.

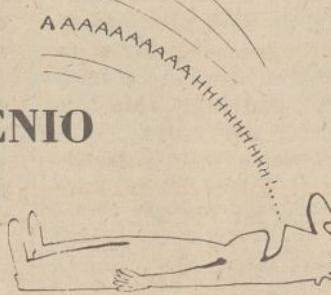
Š. m. balandžio 30 d. aš ne tik iškilmingai atšvenčiau savo 47 metų gimimo jubiliejų, bet dar ta pačia proga buvau žymių žmonių kalbose įvertintas, paguostas ir paragintas ir toliau siekti, "kur vyzdis nepasiekia, ko protas nepajėgia". O peržvelgęs ilgą savo praeities kelią, aš tvir-

tai tikiu, kad man tai pasiseks. Kaip šiandien susigraudinęs atsimenu,--taigi, dar vaikas būdamas, aš jau pasižymėjau tokiomis didelėmis gabumais, kurių ne vienam mūsų dabartiniam veikėjui ir senatvėje trūksta. Jau tada iš dvidešimt žingsnių atstumo aš pataikydavau akmeniu kiaulei tiesiai į ausį, už jautriausios vietos sugriebęs, vienu ypu parnesdavau augštiekinę valokę aviną, o mano byzgėlė su uodegon įkišta smilga nulėkdavo daug toliau, negu kitų.

O dar mokydamas tik pirmosios klasės, aš jau pasiaukodavau visuomenės labui ir drąsiai gindavau skriaudžiamuosius.

Irvis Nemaronis

VEIKSNIADIENIO RAMYBĖ

Ak, tai tylumėlė, kad girdi, kaip jaunas Partijos veikėjas sau lizdelį kraunas, Kaip tremty nupelnęs elgetyne būsta, Senas veteranas lovoj atsidūsta, Kaip po karo žygių, tautai pranašautų, Sučirpia balselis žvirblio nenušauto Ir ant smaigo dzidos, ašmenų kindžalo Kalasi lapeliai dolerėlio žalio, Kaip lentynoj šnabždas atminimų knygos, — Baras jų herojai, viens kitam nelygūs... Ak, tai ramumėlis, kaip gaida lopšinės, Kai klausais pro snūdą, jau nusivaišinęs, Lyg svaigus saldumas žieduose gulėjus — Be darbų atšventus savo jubiliejus... Ai, kas aprašytą tą graudumą tyrą, Kai už tėviškėlę ašarėlė byra, — Kai po sutartinės ir dienos vardinės Kūną atsipūtęs ir atsivėdinęs, Vėl geidi pakilti, kur skliautai žvaigždėti, Tik nuo sunkumėlio negali judėti... Kas gal apgiedoti tą tylos kodėlą, Kai neprasižiojus jau mintis nudyta, Kai svajoj sugrįžta troškuliai gajausi — Pagarbos žodeliai tau pačiam į ausį, Kai girdi iš tolo, rods, kovų arimuos, Kaip širdy pajautom po audrų nurimus, Į kalbūno gerkle, alučiu įtrinta, Hennesey lašelis, kaip rasa, įkrinta...

ATSAKYMAI ATSAKYMAMS

Labai dažnai visokie laiko gaišintojai kreipiasi į mus vienu ar kitu jų vadinamą visuomeniniu ar kultūriniu reikalu. Kad su jais kalbėdami neprisi- dirbtume nemalonumų, čia pateikiame tautiečiams keletą gatavų atsakymų.

Kai kviečia į susirinkimą, sakyk:

Atleiskite, aš tą pat valandą turiu dar tris susirinkimus Lietuvos vadavimo reikalui, dalyvaujant vadovaujančių veiksmų atstovams.

Visų nekenčiamai mokytojai aš ne tik prišildavau ant kėdės rašalo, bet per jos ir direktoriaus vestuves pro atvirą langą įmečiau veislinį šešką, tuo visiškai sugadinamas nenumaldomų mūsų jaunosios kartos priešų pakilusių nuotaiką.

Žinoma, jau tada man teko skaudžiai nukentėti, bet aš visvien išlikau tuo, kuo esu. Vėliau nemažiau man teko nukentėti ir dėl politikos, kai, viešai apsimetęs girtu, pats vienas drąsiai išleidavau demonstruoti prieš fašistinį režimą. Bet visų tų smulkmenų nenoriu šiandien nė pasakoti. Ak, anais laikais aš visada veikiau pogrindy, o okupacijų metu ėjau atsakingas pareigas tik dėl to, kad galėčiau tėvynės užgrobkam smogiama pakenkti iš vidaus.

Taip, aš tikrai nesu nė kiek menkesnis už tuos, kurių jubiliejus šiandien minite. Juk aš irgi visada buvau paklusnus savo viršininkams, teisingai griežtas savo pavaldiniams, punktualus svečiuose, nuoširdžiai sutinkąs su kito nuomone, kuklus gerovėje ir pakantrus nelaimėje. Net dėl perdidelio duosnumo sėdėdamas kalėjime, aš niekam nesiskundžiau ir šiandien tuo nesididžiuoju.

Susidurdamas su moterimis, aš visada jose žiūrėdavau kažką kilnesnio ir atkalčiai siekdavau to augšto idealo, o savo šeimos židiny būdavau pavydingai tylus vyras ir tėvas.

Baigdamas šį žodį, aš tenorėčiau sau palinkėti, kad palaimintasis likimas vestų mane ir toliau tuo pačiu keliu, kad leistų man dar ilgai jums šviesti savo kilnių pavyzdžių, kol visi grįšime ten, kur miela šešupėlė per lygumas čiurlena, kur mūsų Nemunėlis nenumaldomu ilgesiu banguoja.

Ilgiausių metų!

Kai siūlo pirkti lietuvišką knygą:

Atleiskite, man gydytojas uždraudė dešimčiai metų žiūrėti į tokius smulkius daiktėlius, kaip raidės. Kai pasitaisys akys — pirksiu.

Kai prašo aukos studentams sušelpiti:

Atleiskite, tegul Dievas padeda mūsų jaunimui augti, žaliuoti, žydėti ir duoti gausų valsių varganos tėvynės labui, o aš jau tikrai padėsiu vėliau.

Kai kviečia koncertą:

Atleiskite, aš tuos jūsų solistus jau esu girdėjęs devynis kartus pernai ir dvyliką kartų šiemet. Jokios pažangos aukštutinėje gaidose! Aš palauksiu, kol atsiras geresnių.

Kai kviečia į vaidinimą:

Atleiskite, aš dar tiek nenu- puoliau savo kultūringoj dvasioj, kad ečiau žiūrėti mėgėjų amerikapirtiško maivymosi.

Kai kviečia į visuomenės surengtą tavo paties jubiliejų:

Labai ačiū, ponai, kad neužmirštate tautos veikėjų ir, taip sakant, veteranų... Atleiskite, jeigu aš ateisiu pora valandų anksčiau, kad galėčiau pasitikrinti kėdę, kurioje per tas mano nusipelnytas iškilmes reikės sūdėti.

NESUPRASTAS PAVEIKSLAS

Kaip "Draugo" meno kritikas rašo, dailininkas J. Tričys savo paveiksle "Escape To The Light" vaizduoja -- "į šviesą besiveržiančius vyrą ir moterį, natūralios išvaizdos, bet simboliškai, gal būtų, į antgamtinę šviesą bežygiuojančius tarp gyvenimo skliautų".

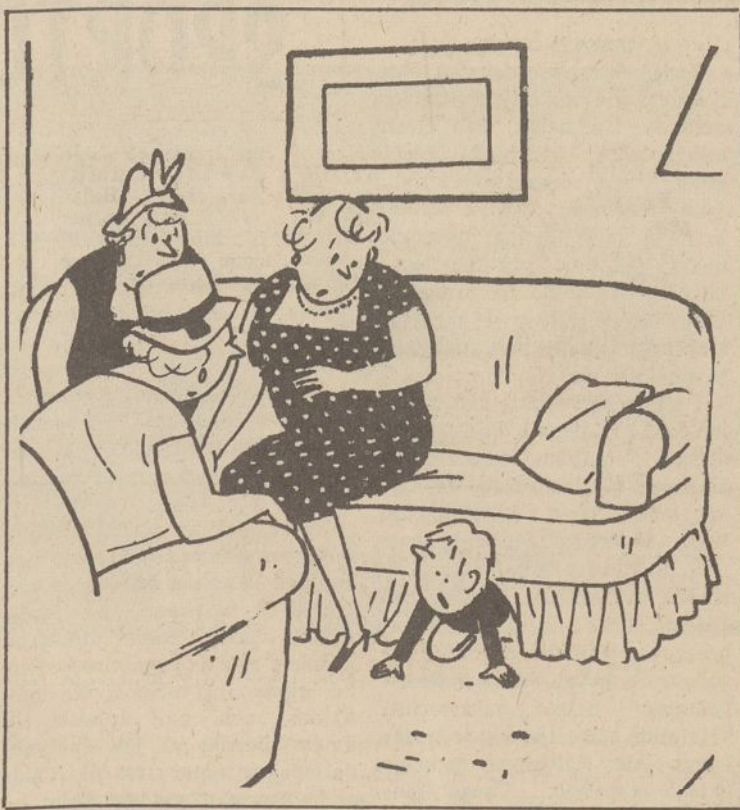
Mūsų bendradarbis iš Čikagos praneša, kad ten vaizduojamas vienas jo bičiulis, su mergaite lenda po gyvenimo skliautais nuo savo žmonos pasislėpti.

TIK DR. PIKŪNAS GALĖJO
TAI PASIEKTI

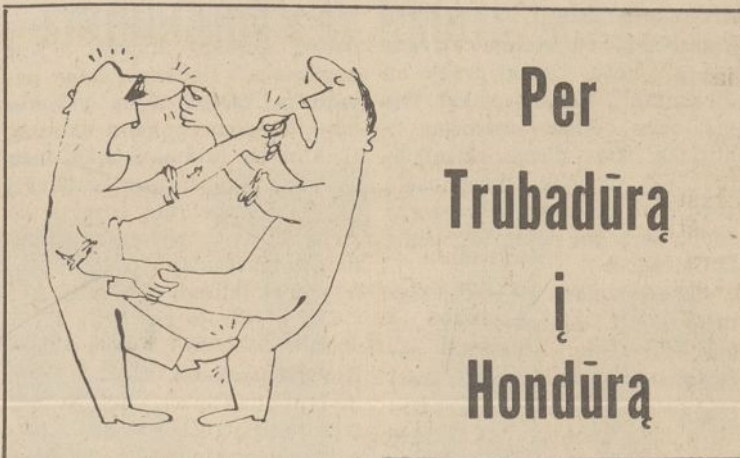
Kaip Vl. Mingėla rašo, jubilijatas dr. J. Pikūnas "dėka jo didelio noro, kruopštumo, ryšto ir tam lygaus darbo įkarščio--tapo tuo, kuo matome jį šiandien... Jis paprašytas ir šiandien neat- sisako paskaityti paskaitų... ir buvo "Draugo" aštuntojo romano konkurso komisijos narys..."

Ponai mokslininkai, ką jūs visi kiti ligi šiol veikėte?

IŠAIŠKĖJUSI PASLAPTIS

VAIKAS: Na, dabar tai jau bent tikrai žinosiu, kuris iš tų mano tėvų iš tikrųjų yra mano tėvas!

Per
Trubadūrą
i
Hondūrą

"Trubadūro" opera Chicagoj praėjo su nepaprastu recenzentų ir publikos pasisekimu. Šį kartą ji baigėsi ne tik paskutiniu veiksmu, bet, publikos malonumui, dar keliais poveiksmiais, kuriuose už tą pat bilietą turėjome progos pasigėrėti dar ir piketavimu su kūrybingai suredaguotais šmeižtalais, ir sportišku solistų pasisiplydymu pro tvorą.

Mūsų skyriaus redakcija, kaip visada reikšdama daugumos nuomonę ir stovėdama nuskriaustųjų pusėj, yra irgi labai pasipiktinusi Iz. Motiekaitienės recenzija, pilna dar niekad mūsų spau-

doj negirdėtų žodžių, lyg tyčia skirtų visuotiniam entuziazmui sumažinti. Juk nuo pat operų gimimo dienos recenzijose dar niekad nesame skaitę tokių nemandagių sakinių, kaip-- "muzikos kritikai priėmė nekritiškai". "...publika negalėjo suprasti, apie ką dainuoja..." "...operos solistai nepajėgia girdėti orkestro..." "...neįjaučiama operos režisieriaus..." "...premjerio buvo įjaučiama nepažangumas ir mėgėjiškumas..."

(Nukelta į 6 psl.)

BENEDIKTAS SPRIKTAS

LEISKIT

Į TĖVYNĘ

Baigęs žodžiai, jus gaivinę,
Liko doleris žavus, —
Leiskit skristi į tėvynę,
Leiskit grįžti pas savus!

Kario batai padkavoti,
Baisūs atomų garai, —
Kam už laisvę man kovoti,
Jei vergijoj bus gerai.

Čia klajoti nusibodo
Dienos tremtinio dalios, —
Iš kolūkio rojaus sodo
Jums pragysiu atgalios.

Užčiulbėsiu, uždūduosiu,
Užkukuosiu gegužę,
Vadui šlovę atiduosiu,
Džiaugsiuos tėviške gražia.

Drebins žemę rimų aidas:
Liaudis, liaudies, liaudada!
Stūgaus priešas--šuo palaidas,
Grasęs uodega ruda.

Ūžaus jūrom Nemunėlis,
Volgom -- srovės Mituvos, —
Buves buožės piemenėlis,
Būsiu skerdžius Lietuvos!

IŠ KAIRĖS IR...

(Atkelta iš 5 psl.)

Gana! Nenorime daugiau tokių blyvyzgų nė minėti, nes mums patiems jau baisu, kad ateityje nenustotume kūrybinės energijos. Tokia recenzija yra tikrai gyvas įrodymas, kad Iz. Motiekaitei jau ligi pat gyvūnino turinio ir formos požūriū nepataisomai sugadinta ano prakeikto nuosmūdio manifesto ir, kaip tokiu, neturi teisės pati atstovauti savo nuomonės.

Turime pripažinti, kad mums jau daug artimesnis didelės erudicijos "Naujienu" recenzento žvilgsnis į "Trubadūrą" iš kairės salės pusės. Anot jo, štai kokia ta opera iš tikrųjų buvo:

"...Nuslinkus žaliai rūtai, pasirodė žvaigždėtos naktys, bešėšlės dienos ir, pravėręs debesis, burtininkas parodė Aragoną ir Biskają... Aldonos Stempuzienės balsas...pakartotinai prisipildė isterija, bet ir lyriškumu. Alė Kalvaitytė neturėjo karšto atspalvio... Danos Stanikaitytės balsas tekėjo egzotiško gėralo saldumu... Stasys Baras pasireiškė stipresnis už scenos, negu prieš publiką... Jis turėjo brutaliskumo jėgą... Dirigento arogancijos dėka... Trubadūras retkarčiais žybtelėjo "Grand opera" menu, ištaisai praėjo su atbaigimu". Tikrai puiku! Bet vis dėlto visiškai teisingas ir atitinkas šios dienos reikalavimus yra tik šitas mūsų pačių specialiai deleguoto recenzento žodis, kurį dar neseniai gavome iš Chicago:

"Prasiskleidus uždangai, Marrijos salėje atsivėrė dangus, ant publikos galvų sūbitelėjo nežemiškos šviesos tvanas ir suaidėjo angelų choro ir orkestro širdį alpinantieji garsai, iš kurių trenksmingai išsiskyrė paskirų palaimintųjų solo giesmės, savo galingumu ir balsų tyrumu neturincios pavyzdžio šioje ašarų pakalnėje. Moteriškosios lyties angelaičių varpeliniai balseliai sidabro upelių srūvenimu liejosi pro abi klausytojų ausis, svaiginančia šiluma apsemdami širdį, plaučius, blužnį ir kitus gyvybinius organus, ir tuo būdu keldami mūsų skaistybinės mintis į aukštį. Pagrindiniai solistai, visiškai nustelbdami Jerichono dūdą, savo griausmingais fortissimais vertė iš pamatų salės mūrinės sienas, skaldė langų stiklus ir eilėmis augštelininkus guldė klausytojus. Gi net antraeiliai dalyviai, operoje einantieji tikrai klapičių pareigas, be išibėgėjimo pasiekdavo patį aukštutinį do, ir jų gerklų stygos virtuoziskai virpėjo brillantinio tonu. Verdi muzikofatskleisdamos ir amžinąsias tremtinių kančios gaidas, bei mūsų troškimą skristi į atsarginę tėvynę."

Taigi, pasimokyk, Ponia Motiekaitei!

PAMOKOMOS MINTYS

Rašytojai turėtų būti paliauoti iš įvairių valdybų ir šiaip postų, kuriuose nė kiek nebologiau gali dirbti kiti lietuviai. Jie gali parašyti vienu ar kitu organizacinį reikalą, valdybom prašant.

Vytautas Volertas

Žmogaus prototipas, norėdamas išmokyti stačias vaikščioti ir galvoti, buvo milijonai ar kiek metų nusidanginęs į vandenį. Ten per ilgus amžius neteko plaukti, kurių liko tik ant galvos, kad apsaugotų smegenis nuo saulės spindulių.

"Naujienu" evoliucijos teorija

Kad galėtum savo idealą pasiekti, reikia daug dirbti.

VI. Mingėla

IŠDUOTOS PASLAPTYS

Iki šiol Literatūros premijų komisijų posėdžiai būdavo tiek slapti, kad kartais net patys jų dalyviai nežinodavo, kam premiją yra paskyrę. Šiemet redaktorius J. Kardelio iniciatyva visi sužinojom ne tik tai kad, ką ar apie ką už durų yra kalbėjęs, bet nedaug trūko kad būtų patyrę, kas kitais metais premijos negaus.

Mūsų žiniomis, 99 Rašytojų Draugijos nariai rengiasi prašyti savo valdybą, kad ateityje tokias komisijas ne tik neišleistų žurnalistų, bet garbės saugumo sumetimais jas sudarytų tikrai iš kūrėjų ir nebylių, kad ir norėdami negalėtų posėdžio paslapčių išpasakoti.

SPORTO DIENOS

ŽAIDYNĖS NEW YORKE

Labai teisingai Dirvos skaitytojas laiške redakcijai rašė, kad didesnės jaunimo suvažiavimams, reikalingas atostogų laikas — Velykų, vasaros, Kalėdų. Vien tik savaitgalio nepakanka, nes pav. Dešimtoje Š. Amerikos žaidynėse Brooklyne, tolimesnių vietovių sportininkams, kelionė gerokai atsiliepi pati žaidimo lygi.

Tiesa, kiek anksčiau, žaidynės buvo pravedamos Atvelykiu metu. Tad ir reikia stebėtis, kodėl FASK-as nusprendė jas ruošti mokslo metu, kada studentai pradeda ruošti egzaminams, arba gimnazijų moksleiviai, mokyklos suola gali apleisti tik dviem dienom. O juk žaidynių dalyviai ir sudaro tos dvi "klasės", nes sporto darbuotojai — veteranai (su mažom išimtimis stalo tenise) yra tik techniškas personalas, daugiausiai sudarytas iš žaidynių rengiamos vietovės.

Deja. Ir pats personalas, savo darbe, gerokai šluhavio. "Ant popieriaus" figuravo daug pavardžių, tačiau visas vežimas buvo traukiamas kelių asmenų. O iklampus ratams į kokią nors duobelę, jau paramos susilaukti negalima buvo, tad ir nėra ko stebėtis, kad, mažesni vežimėliai, su mažesniais rafelais, taip ir paliko iklimpę duobelėse.

Turiu galvoje nakvynės klausimą. Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas patalpose, ant kėdžių, lengvose mašinose, dalį nakties teko praleisti Clevelando ir Hamiltono sportininkams, kuriems jau 10 val. 20 min. ryto teko žaisti pirmas rungtynes. Gal jaunimas priskaitė tai prie ke-

lionės "nuotykių", tačiau, kad "poilsis" mašinose, ar slapi-nėjimas iš klubo patalpų į gatvę, neatsiliepi pati pasakymai — to negalėčiau pasakyti.

Eikime dar toliau. Ar neatsirado iš tokio didelio varžybinio komiteto sąstato nė vieno žmogaus, kuris galėjo išpaisti patį paprasčiausią miesto planelį, nurodant rungtynių vietas ir gatves. Multiplikavus, toks planelis turėjo būti persiųstas paskiriems klubams. New York su Brooklynu — ne Pilviškiai su Zagare. Bereikalingas klaidžio-

E. Čekienė įteikia Lietuvos Nepriklausomybės Fondo pereinamąją taurę New Yorke įvykusiose varžybose Toronto Aušros klubo globėjui Tėv. P. Baltakiui, O.F.M., kaip laimėjusiems daugiausia krepšius.

V. Maželio nuotrauka

jimas, ieškojimas gatvių, žaidynių mokyklų — nemažai vargo sudarė sportininkams, nemažai jų atvyko į rungtynes, pačiom paskutinėm minutėm.

Ir pačiam linksmavakariui galima buvo surasti didesnę salę. Juk be šeiminių — rengėjų, žaidynės sutraukė apie 300 sportininkų iš kitų vietovių. Kaip silkes statinėje žmonės sugrūsti, jau yra nuodėmė.

Daugelis, atvykdam į žaidynes, galvojo ne tik apie sportą, bet taip pat susitikimą "po šimto metų" nesimatyto savo pažįstamų, draugų. Tačiau rankomis skinančią kelią nuo staliuko prie staliuko (imtinės, nebuvo įtrauktos į žaidynių programą!), pritrūkdavo jėgos ir kantrybės. Tuomet susitaikydavai su ta mintimi, kad aplink save gali matyti penkis staliukus ir šiaip taip pasiekti bufetą, atsinešdamas šotį "alaus" (kanadiečiai, amerikoniškai alų vadina gingerale) troškulio numalšinimui.

Be abejo, klaidų visur pasitai. Ir šie visi nesklundimai įvyko ne iš blogos valios. Tikėkime kad ateinančiais metais Toronte (žaidynės numatomos Kanadoje), rengėjai pasimokys iš ankstyvesnių žaidynių klaidų ir vie-noliuktas Š. Amerikos lietuvių sportininkų suvažiavimas, pereis "kaip per sviestą".

Atskirai tenka sūstoti ties mūsų jaunimu, šabloniškai išsireiškiant — anglicizmo vėžiui. Lietuviškos pavardės, lietuviški klubai, lietuviškos žaidynės, tačiau 80% salėse vyravo anglų kalba. Viskas tvarkoje, jeigu komandos kapitonas kreipiasi į kitatautį teisėją, trenerį, mokyklos sargą. Tačiau, kada jis nusi-rėngimo kambaryje, dalindamas rungtynių įspūžiais, strategijos planavimu ir bendrai visais kitais reikalais, kreipiasi į tokį pat lietuvių jau anglų kalba — tiesiog graudu darosi. Ir pagalvoji, kad sporto veteranai to

New Yorke įvykusių Š. Amerikos lietuvių sportininkų žaidynių nugalėtojų taurių įteikimas. Prezidiume iš kairės: A. Ruzgas, A. Andrulis, E. Staknys, A. Birutis, A. Bielskus, E. Šulaitis, J. Kepenis, S. Janulevičius. Prie mikrofono FASK pirm. A. Vakselis.

V. Maželio nuotrauka

Gerulaičiui, Br. Garunkščiui) nuodugnesnių rungtynių aprašymą.

Vyrų krepšinis: Brooklyno LAK — Chicago Lietuvos 65:47, Chicago Neris — Clevelando Žaibas 68:48, Toronto Aušra — Waterburio Gintaras 64:35, Neris — Gintaras 80:81, Brooklyno LAK b. ž. prieš Detroito Kovą. Baigmė: Gintaras — LAK 103:96.

Moteryų krepšinis: Toronto Vytis — New Yorko LSK 26:13, Hamiltono Kovas — Worcesterio Vytis 15:7, Aušra — Kovas 41:24. Baigmė: Vytis — Aušra 31:28.

Jauniai: Worcesterio Vytis — Toronto Aušra 51:42.

Jaunučiai: Žaibas — Aušra 41:38.

Vyrų stalo tenisas komandiniai: Toronto Vytis — Žaibas 5:3, Hamiltono Kovas — Rochesterio Sakalas 5:4. Baigmė: Vytis — Kovas 5:1. Moterų komand. Vytis, vyrų dvejetas Gvil-dys — Nešukaitis, mišrus dve-jetas Kasperavičiūtė — Nešukaitis, moterų vienetas — Kasperavičiūtė, mergaičių — Sabaliauskaitė (visi Toronto Vytis) ir berniukų — Rastas iš New Yorko.

Tinklinį visose grupėse laimėjo Clevelando Žaibas. Nors galutinai taškai nesuskaičiuoti, tačiau atrodo, kad daugiausiai taškų laimėjo Toronto Vytis ir tai dėka stalo teniso, kurioje kana-diečiai (Toronto Vytis ir Hamil-

tono Kovas) ir toliau paliko Š. Amerikos tvirtovę.

K. Baronas

CHICAGOS SPORTO ŽINIOS

Lituanicos futbolo komanda, žaidžianti "National Soccer" lygos "major" divizione, pelnė pirmąjį tašką. Ji gegužės 1 d. sužaidė lygiomis 2:2 su "Slovaks" vienuolike. Antrųjų komandų susitikimas baigėsi 3:0 lietuvių laimėjimu. I-ji komanda šiuo metu tenkinasi paskutine vieta, tuo tarpu kai rezervas stovi pirmoje vietoje.

*

19 Neries ir 9 Lituanicos sportininkai dalyvavo X Š. Amerikos žaidynėse New Yorke. Tai yra didžiausias Chicago sportininkų skaičius bet kada išsirušęs į tokią tolimą kelią. Neries atstovai keliavo traukiniu, o Lituanicos — lėktuvu. Ši išvyka chigagiečiams atsiėjo apie 2,000 dol., kurių dalį suaukojo sporto rėmėjai. Neries sportininkų kelienei 25 dol. aukojo LB Chicago apygarda, 20 dol. Chicago Savings & Loan Assn., 18.50 dol. sudėjo Dainavos ansamblio nariai, po 15 dol. paskyrė dr. V. Paliokas, J. Sataras; kiti — mažiau. Neries sportininkų tinklinio komanda žaidynėse užėmė II vietą, moterų tinklinio — III, vyrų krepšinio — IV, Lituanicos vyrai krepšininkai — III vietą.

E. Š.

V. RICKUS
PAINTING-DECORATIG INC.
RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAZYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams.

Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų.

Telefonuokite: PO 1-6035

658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARNOPEN EVERY SATURDAY
UNTIL NOON

4%

SUPERIOR
SAVINGSACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763936 East 185 St.
KE 1-7770

CleveChecks

SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS

REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT BANKING OFFICES
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

CLEVELAND
ARENA
TWO DAYS ONLY
MAY 20 & 21
The Exciting
Thrilling
**ROLLER
DERBY**
PRICES: (tax incl.)
RES. SEATS \$3.00-\$2.00
5000 GEN. ADM. \$1.00
TICKET SALE NOW
ARENA
3700 Euclid Ave.,
Phone EN 1-3705
TICKETS BY MAIL

CLEVELANDE ir apylinkėse

• J. Kazėno ir G. Karso-
kienės muzikos mokinių
metinis pasirodymas, ren-
giamas motinų garbei, įvyk-
sta šį sekmadienį, gegužės
15 d., 4 val. p. pietų Naujo-
sios parapijos salėje. Po
koncerto šokiai ir vaišės
prie J. Kalvaičio muzikos.
Koncertą globoja Bendruo-
menės antroji apylinkė.

• B. Gražulis, Salaman-
der batų atstovas Clevelan-
de ir Detroite, konkursinio
koncerto dalyviams pasky-
rė laimėti tos firmos batų,
pačiam pasirinkant iš pa-
čių geriausiųjų.

• Vasario 16 gimnazijai
paremti vakaras įvyksta ge-
gužės 22 d., 6 v. vakaro,
sekmadienį, šv. Jurgio pa-
rapijos salėje. Rengia Cle-
velando būrelių vadovai.

Visas vakaro pelnas ski-
riamas Vasario 16 Gimna-
zijai paremti. Visuomenė
kviečiama atsilankyti ir pa-
remti.

Tam pačiam tikslui aukų
lapais vėjus baigiamas ir
tikimasi neblogo pasiseki-
mo.

Meninę vakaro dalį atliks
jaunosios jėgos. Šokiams
gros, jau Clevelande pagar-
sėjęs Neolithuanų orkes-
tras. Programa įvyks vi-
siems susėdus prie staliu-
kų, kuriuos bus galima už-
sipildyti skaniais užkan-
džiais ir gaivinančiais gėri-
mais. Įėjimas 1 doleris,
moksleiviams 50 centų.

Prašoma visų, o ypač tų,
kurie nepriklausote prie rė-
mėjų būrelių, paremti šį bū-
tinai reikalingą pašalpos
darbą, duodant vilčių ir ga-
limybių jaunuomenei eiti
mokslus lietuviškoje aplin-
koje, o kartu padėti išlikti
lietuviams. Bilietus galima
įsigyti iš anksto pas būre-
lių vadovus, o gegužės 22
d., sekmadienį, po pamaldų
parapijos salėje. Kas nesu-
spės įsigyti, bilietus gausi-
te ir prie įėjimo nuo 5 val.
Svarbu, kad visi atsilieptų
ir gausiai dalyvautų.

VILLA RUTA

prie Pymatuning ežero

vasaravimo sezoną pradeda bir-
želio 15 d. Tai gi jau pats laikas
rezervuoti vietas poilsiui, žvejy-
bai, madinguosi.

Norintieji jau dabar savaitga-
lius praleisti ar iškylas sureng-
ti, susitarkite iš anksto su V.
Nagevičiene — WH 2-4500.

Villa Rūta pasiekama važiuo-
jant 6 keliui iki Andover. Paskui
85 iki Lake Rd. Pasukus į kairę
už ¼ mylios ir yra Villa Rūta.

Ieškoma namų prižiūrėtoja

Pagrindiniams namų dar-
bams ir virimui. Atskiras
kambarys ir vonia. Dėl kitų
sąlygų susitarti šaukiant
Mr. Schwartz, UT 1-5900,
arba Mrs. Moskowitz — FA
1-5616.

Parduodamas namas

E. 120 St. ir St. Clair. Vie-
nas prie kito, po 6 kamb.
Kilimai. Dviejų mašinų ga-
ražas. Taip pat po 3 kamb.
trečiam aukšte pajamoms.
Kaina \$19,500. Šaukti:
MU 1-5231. LI 1-4390
(56, 59)

Išnuomojamas 6 k. butas

Gasio šildymas. Teirautis
1386 E. 65 St. (Pat's Cafe).
Telef. E N1-9394. (57)

Reikalingas

3 mieg. butas East pusėje.
Visi suaugę. Tel. HE 2-0912.

Savininkas parduoda namą

Dvigubas, po 5 ir 5 kamb.
Gasio šildymas. Netoli šv.
Jurgio bažnyčios — 1326
Giddings Rd. (61)

KONKURSO

KONCERTAS

BRIGITA PUMPOLYTĖ

ONA BLANDYTĖ

TERESĖ STASAITĖ

ŠI ŠEŠTADIENI, GEGUŽĖS 14 D.

Įvyksta jaunųjų dainininkų, smuikininkų ir baletų šokėjų

SAULIUS ALKAITIS

GENOVAITĖ ANTANAITYTĖ

LAIMA BILDUŠIENĖ

Dalyvaukit ir padėkit išrinkti pačius geriausius

Koncertas įvyksta

Slovenian Auditorium

6417 St. Clair Ave., Cleveland.

Padžia 7 val. vak.

Rengia Dirva

**Kviečiame gausiai dalyvauti Clevelando
ir viso Ohio lietuviams. Taip pat laukiame
svečių iš Detroito, Pittsburgho ir
kitų lietuvių kolonijų.**

Bilietai po \$2.50, \$2.00, \$1.50 ir moksleiviams po \$1.00

Po koncerto šokiai, grojant Korp. Neo Lithuania orkestrui,
vaišės turtingame bufete ir kitos pramogos.

**BILIETUS ĮSIGYKIT IŠ ANKSTO, KAD TURĖTUMĖT
GERESNĘ VIETĄ**

Balsavimo lapeliai geriausiems menininkams išrinkti
bus duodami prie įėjimo.

VITA VALIKONYTĖ

LIVIA KASPERAVIČIŪTĖ

MILDA JOKUBAITYTĖ

DAIVA OŽINSKAITE

DIRVA

Nr. 56

1960 m. gegužės 13 d.

Broniui Tvarkūnui 60 metų

Šiomis dienomis Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugijos pirmininkas ir Vyčio Kryžiaus kavaličius Bronius Tvarkūnas atšventė savo artimųjų tarpe 60 metų sukaktį. Susipažinkime trumpai su šio kuklaus ir tylaus veikėjo gyvenimu bei darbais.

Bronius Tvarkūnas yra gimęs 1900 m. gegužės 3 d. Vaišvilčių kaime, Naujamiesčio vls., Panevėžio aps., smulkių ūkininkų šeimoje. Mokėsi Upytės pradžios mokykloje, bet mirus tėvui turėjo mesti mokslą ir dirbti ūkyje.

Aštuoniolikmetis ūkininkaitis, užgirdęs apie besiorganizuojančią Lietuvos kariuomenę, kartu su savo broliu Juozu 1919 m. sausio 6 d. stoja savanoriu į besiformuojantį dalinį Kėdai-

Iš ligoninės išeina Bronius Tvarkūnas invalidu, netekusių 59% sveikatingumo. Už narsumą kovose apdovanojamas Vyčio Kryžium su kardais.

1925 m. balandžio 6 d. priimamas tarnauti į Karo muziejų, 1930 m. balandžio 18 d. pakeliamas jaunesniuoju puskarininku, 1931 m. kovo 6 d. vyresniuoju puskarininku ir 1932 m. vasario 15 d. viršila.

Muziejuje buvo ūkvedžiu bei turto saugotoju, vadovavo išpuodingoms iškilmėms prie Nežinomojo kareivio kapo ir Žuvusiųjų paminklo, Karo muziejuje išdirbo 18 metų, tik vokiečiams uždarius muziejų, Tvarkūnas jo paties prašymu atleistas iš pareigų. Po to perėjo dirbti į Karo Invalidams Šelpti Komitetą.

Bronius Tvarkūnas

niuose, Kovo 6 d. priskirtas į Panevėžio bataliono I kuopą kareivių. Netrukus su batalionu išsiunčiamas į frontą ir gegužės 19 d. atkakloje kovoje su bolševikais prie Venslaviškų k. (netoli Panevėžio) sunkiai sužeidžiamas ir iškuli į Lietuvos Raudonojo Kryžiaus ligoninę iki 1920 m. vasario 20 d.

Čia be savo skausmo, jam tenka išgyventi ir skaudžią savo brolio Juozo nelaimę, kuris 1919 m. lapkričio 22 d. kovose su bermontininkais ties Meškučiai sužeidžiamas, kartu gydomas toje pačioje ligoninėje, bet 1920 m. kovo 20 d. miršta.

Nuo 1941 m. gruodžio mėn. aktyviai dalyvavo Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos pagrindinėje veikloje, būdamas organizacijos išdininku.

1944 m. su skaudama širdimi turėjo trauktis iš gimtojo krašto, dėl kurio laisvės kovodamas tapo invalidu.

Jis niekad nepamiršo savo ginklo ir nelaimės draugų. Iš pat pradžių dalyvavo Vyčių Brolijos, vėliau Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugijos veikloje, Karo Invalidų Sąjungoje ilgą laiką ėjo išdininko pareigas, nuo 1933 m. spalio 23 d. buvo Karo Invalidams Šelpti Komiteto reikalų vedėjo padėjėju.

Korp. Neo Lithuania Clevelando skyriaus orkestras, kuris šį šeštadienį gros šokiams Dirvos rengiamame jaunųjų menininkų koncerte: Augustinavičiūtė, Šlapelis, Palukaitis, Modestavičius, Gasparaitis, A. Modestavičius, ir Rukšėnas. Dirvos nuotrauka

KAS IR KUR?

• Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdyba gegužės 6 d. įvykusiame posėdyje persitvarkė pareigų pasiskirstyme: Emilija Čekienė — pirmininkė, adv. Frank Aleksis — vicepirm., Pranas Narvydas — sekretorius, Liudas Tamošaitis — išdininkas ir Vladas Žilinskas narys.

Posėdyje dalyvavo ir LNT pirm. Vincas Rastenis.

• Pabaltiečių sporto žaidynės įvyksta Chicagoje gegužės 14 ir 15 d. Žaidynės vyksta Olivet Instituto salėje — 144 N. Cleveland Ave. Rungtyniaujama stalo tenise, krepšinyje ir tinklinyje.

• Tautinės Sąjungos St. Louis skyrius gegužės 21 d. čekų salėje — Exchange ir

11 St., East St. Louis, rengia Vasario 16 Ginnazijai paremti vakarą. J. Bachunas pasakys žodį ir parodys lietuvišką filmą, Nerija Linkevičiūtė atliks koncertinę programą. Pradžią 7 val. vakaro. Įėjimas tik \$1.

• Dail. Vyt. Ignas nupiešė konkursinio jaunųjų menininkų koncerto programos viršelį.

• Solistas St. Citvaras, Domo kazokų choro dalyvis, grįžio iš ilgos eilės koncertų į Chicago. Čia atostogaus iki liepos 15. Vėliau vėl vyks koncertuoti.

• Apie Mažosios Lietuvos veikėjo Endriaus Borcherto mirtį Sibire, o drauge komunistinio režimo žiaurumus, plačiai parašė Helsingin Sanomat, Suomijos didžiausias dienraštis.

• M. Meiliūnas, iš Toronto, mokėdamas metinę prenumeratą, atsiuntė ir \$5.00 auką.

Matydamas sunkią iš Lietuvos pasitraukusių invalidų padėtį, 1946 m. liepos 6 d. suorganizavo Lietuvos Laisvės Kovų Invalidų Draugiją tremtyje ir Wiesbaden suvažiavime išrinktas draugijos pirmininku. Atvykęs į Philadelphia, 1950 m. spalio 22 d. atgaivino draugijos veiklą Amerikoje, tai draugijai pirmininkavo iki 1954 m. gegužės 15 d., po to nuo 1958 m. spalio 8 d. vėl vadovauja tai organizacijai. Kiek tik leidžia draugijos lėšos, gaunamos iš geraširdžių tautiečių, šelpiami laisvės kovų invalidai ne tikai čia tremtyje, bet ir likusieji Lietuvoje bei ištremti į Sibirą.

Dirva nuoširdžiai sveikina Bronių Tvarkūną, vienintelį Philadelphiaje Vilties šimtininką, 60 metų sukakties proga ir linki geros sveikatos!

KUR ATOSTOGAUTI?

Kiekvieno žmogaus jėgos metų bėgyje išsena ir joms atgauti reikalingas ramus poilsis, malonios atostogos. Mūsų vasarvietėje — Osterville Manor — Jūs rasite ramų, malonų poilsį ir tikrai atgausite visas per paskutinius metus išseiktas jėgas.

Osterville Manor yra gražiamame pušynais apaugusiame Cape

Codo pusiasalyje prie Atlanto, kur šiltosios srovės vandens temperatūra 70-80 laipsnių. Visi mūsų vasarvietės svečiai naudojasi uždaru (privatišku) paplūdimiu, kurio švarus smėlis dar po kelis kartus valomas ir sijojamas, todėl į šį paplūdimį tegalima įeiti tik su atskirais leidimais, kuriuos parūpiname visiems svečiams. Prie paplūdimio yra automobiliams saugoti vieta, už kurią atskirai mokėti nereikia. Mūsų vasarvietės kainos yra labai žemos, jas lyginant su kitomis panašiomis vasarvietėmis, todėl tikime, kad Jūs apsispręsite savo atostogas praleisti pas mus — Cape Code Osterville Manor vasarvietėje.

Mes būsimė labai laimingi, jei apsisprendę atostogauti susisieksite su mumis ir pranešite, kuriuo metu žadate atvykti, kad galėtume Jums rezervuoti kambarius, kad atvykę nebeturėtumėte jokio rūpesčio ir galėtumėte visą atostogų metų skirti poilsui ir malonumams.

Laukiame Tamstų pranešimų ir prašome klausyti, jei dar kiltų kokių nors neaiškumų. Mus galite pasiekti šiais adresais:

Osterville Manor, Inc.
Osterville — Cape Cod, Mass.
Telefonas: GArden 8-6991
arba Bostone:

265 C Street
So. Boston 27, Mass.
Telefonas: ANdrew 8-7730
Jūsų J. Kapocius

DETROIT

Balfo susirinkimas

Ateinantį sekmadienį gegužės 15 d., 11 val. prieš piet, buv. lietuvių svetainėje, šaukiamas metinis Balfo narių susirinkimas.

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

"BANGA"

Cape Cod, Massachusetts

Būdama prie šilto Craigville Beach pajūrio, garsi savo pušynais, sodu, geru lietuvišku maistu bei patarnavimu, "Banga" kasmet sulaukia daugumą joje anksčiau vasarojusių. Norintieji puikiai paatostogauti, prašomi nedelsiant kreiptis šiuo adresu iki birželio 15 d.

A. Pakštienė, 15 Dover Str., Boston 25, Mass.
Avenue 2-8046, o vėliau, tiesiai į "Bangą",
Box 188, Centerville, Mass. Tel. SPring 5-1633

Gražiai atremontuotam ir perorganizuotam

LAKE HOTEL, Asbury Park, N.J.

Seventh & Park Aves, Phone PROspect 4-7788
ar 6-9671

GRAND OPENING

įvyksta 1960 m. gegužės 28 d. 3 val.

Programą išpildys aktorius Vitalis Žukauskas ir akordionistas Charles Daubaras. Po to bus vaišės su gėrimais ir šokiai, griežiant puikiam orkestrui. Kaina asmeniui \$5.- Bilietus galima įsigyti pas E. Kubaitį, Lake Hotel ir pas A. Žemaitį, 307 Bond Str., Elizabeth, N.J., El. 5-9638. Hotelis ir Baras jau veikia ir svečiai gali nebrangiai užsisakyti gražius kambarius savaitgaliams ir atostogoms. Maloniai Jūs visus kviečia atsilankyti.

LAKE HOTEL

Prezidentas — Edmundas Kubaitis
Viceprez.-sekretorius Aleksandras Žemaitis

Sibiro tremtinio atsiminimai...

(Atkelta iš 3 psl.)

Patikrina mūsų bunkerį, bet mūsų nekrato. Jų veidai apdulkėję. Dauguma su automatiniais ginklais ir apsisiautę palapinėmis.

— Mano vyrai pirmieji praėjo šiuo ruožu, daugiau vokiečiai negrįš, — sako vidutinio ūgio karys. Kaip mokėdamas, padėkojau jam už tą "išlaisvinimą".

— Bet būkit dar atsargūs, — pasakė. Ir tuo metu, vienas po kito trenkia minosvaidžių sviediniai. Visi krentam ant žemės. Pavojinga, bet į bunkerį grįžti nenorim.

Nuo Ilgio ežero pusės važiuoja tankai ir patrankos. Ant kai kurių pravažiuojančių karo mašinų matosi U. S. A. ženklai.

Kareiviai geria pasisėmę ežero vandenį. Daugumas jų prisirovę žirnių su virkščiomis ir jas aižo. Atvažia-vus virtuvė dalina maistą. Ant išmėtytų konservų dėžučių taip pat nerusiški užrašai.

Mes neturim jokio apetito. Mūsų name įruošiamas sanitarinis punktas ir vaikšto moteris su sanitariniais ženklais. Su mumis jie leistųsi į kalbas, bet tik aš vienas galiu susikalbėti.

— Tu ko nors bijai, kad barzdą augini, — sako vienas karys mano broliui.

— Aš noriu kitus bauginti, — išverčiu brolio atsakymą.

— Kas šitų namų savininkas? — klausia aukšto ūgio karininkas.

— Aš, — atsakau.

— Kur tavo radijo stotis?

— Radijo stoties nėra, tik priimtuvai.

Aš vedu jį, su mumis eina daugiau kareivių. Įjungiu aparatą papuldamas ant vokiško maršo.

— Na surask Maskvą.

Po kurio laiko groja iš Maskvos. Kambaryje visi netelpa, daug stovi lauke, prie adaro lango. Po trumpo pranešimo sklinda rusiška fronto daina.

— Štai kaip svoločiai gyvena, — sako vienas karys, stovėjęs už manęs.

Aš suprantu jų sunkų fronto gyvenimą, išrašytą ant jų veidų. Ir man pasidaro jų gaila.

— Žinai šeimninke, — sako tas pats karininkas, — mes iš tavęs nieko negalim paimti, išskyrus radijo įrengimus. Supakuok man.

Tuo tarpu įbėgęs karys reportuoja, kad priešas pradėjo smarkiai šaudyti.

— Išsidėstykit veidu į priešą pusę!

Visi kariai iš kambario išeina. Aš pakuoju aparatą.

— Klausyk drauguži, — kreipiasi kariškis, viršilos laipsny, į likusį kambarį karininką.

— Tu žinai kiek mums ir ko fronte reikia? Galvoji, aparatą parsiveši į tėvynę palinksminti Mašos (mergaitės vardas). Tu jį gal dar šiandien numesi. Kam tau tas krūvis.

— Aparatas supakuotas, — sakau.

Karininkas vaikščioja po kambarį. Susisuka laikraštyje machorkos ir man pasiūlo.

— Velnias su juo, — sako numođamas ranka, ir išeina.

— Žinai šeimninke, — kreipiasi į mane pro langą žiūrįs viršila. — Tu tą aparatą paslėpk. Ne šitas, tai kitas, vistiek tau jį paims.

— Jeigu tokia tvarka, kaip aš galiu eiti prieš įstatymus.

(Bus daugiau)

Dainaviečiams pagerbti, po "Vestuvių" pastatymo, Čiurlionio namuose Clevelande, sekmadienį buvo suruoštas priėmimas-vašės. Nuotraukoje p. Mikulskienė su viešniomis iš Chicago.

V. Pliodzinsko nuotrauka